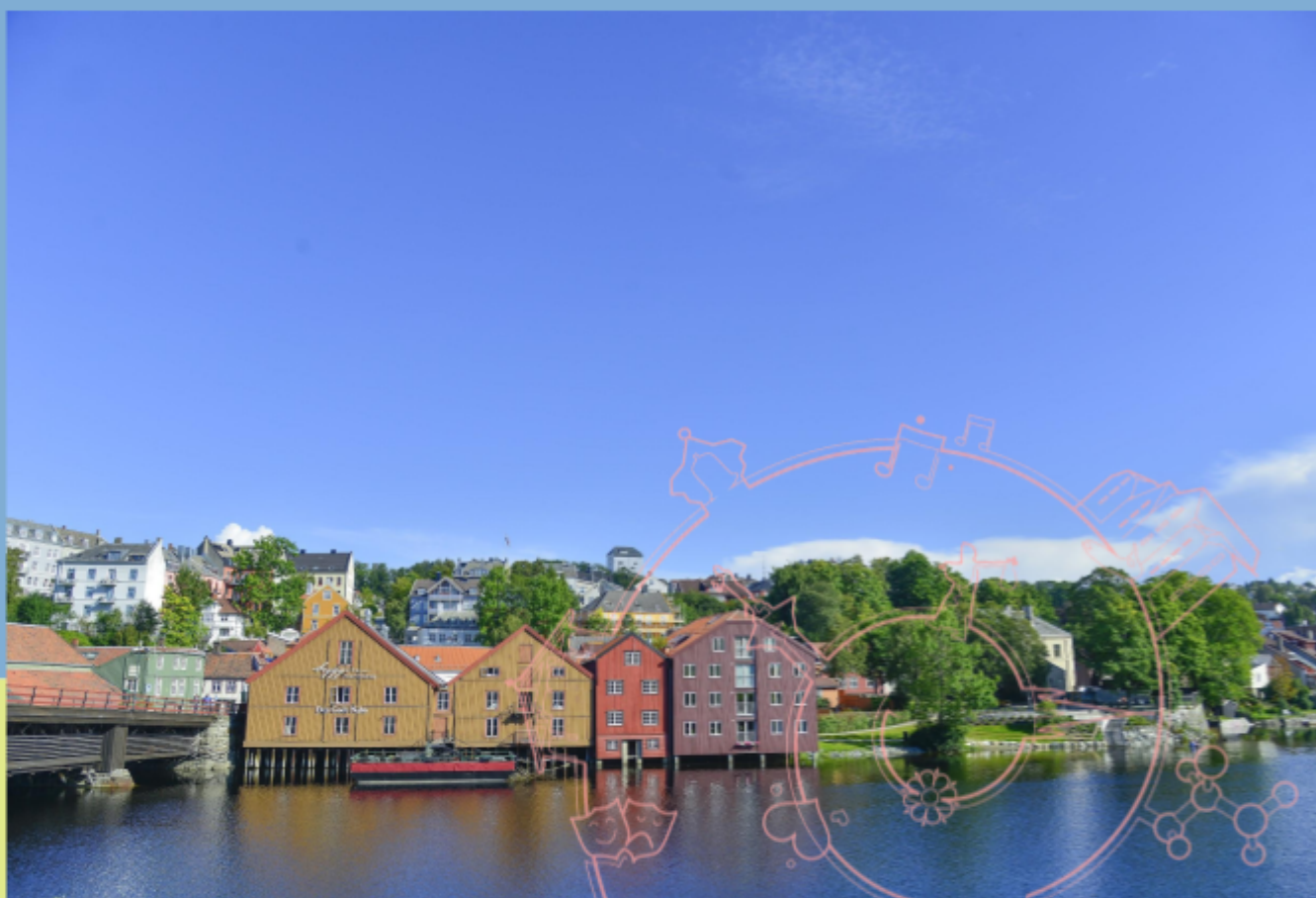

TRONDHEIM KOMMUNE

Finansforvaltningen

Finansrapport

1 Innledning	4
2 Likviditet	5
2.1 Likviditetsbeholdning	5
2.2 Avkastning	6
2.3 Likviditetsmål	7
2.4 Likviditetsprognose/-rapportering	7
3 Trondheim kommunes kraftfond (TKK)	8
3.1 Avkastning, disponering av resultatet og realverdi	8
3.2 Investeringsporteføljens innhold	13
3.3 Finansreglementets investeringsrammer	15
3.4 Handelsmotparter	17
3.5 Finansiell risiko, stresstest	18
4 Gjeld	21
4.1 Låneporteføljens sammensetning	21
4.2 Rentebetingelser og rentebinding	24
4.3 Kapitalkostnader	26
4.4 Status i henhold til krav i finansreglementet	28
4.5 Utviklingen i rentemarkedet	29

Hovedtrekk 2021

- Bykassens gjennomsnittlige likviditet var på 1,7 milliarder kroner i 2021, med gjennomsnittlig rente på 1,03%. Budsjettet likviditetsvolum for 2021 var på 900 millioner, med rente på 0,61%. Høyere volum og rentenivå enn budsjettet ga en meravkastning på 12 millioner over vedtatt budsjett for 2021.
- Avkastningen i Trondheim kommunes kraftfond (TKK) ble 468 millioner kroner, tilsvarende 6,4 prosent av samlet portefølje. Dette er 254 millioner kroner over budsjettet avkastning.
- Gjeld til investeringsformål er på 18 milliarder kroner ved utgangen av året. Årlig gjennomsnittlig rente endte på 1,59 prosent i 2021, mot 1,64 prosent i budsjettet. Renteutgiftene var på 282 millioner kroner, 9 millioner kroner lavere enn budsjettet.

1 Innledning

Finansrapporten er en samlet rapport over Trondheim kommunes likviditet, langsiktige finansielle aktiva¹ og gjeld. Rapporten viser status per 31.12.2021 i forhold til budsjett og rammene i finansreglementet.

Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning² gir føringer til innhold og bestemmelser i finansreglementet. Finansreglementet ble sist vedtatt av bystyret den 18.11.2021. Kommunedirektøren har i tillegg finansielle rutiner som beskriver hvordan forvaltning, kontroll og dokumentasjon skal gjennomføres for å sikre en forsvarlig, effektiv og sporbar forvaltning.

Kommunedirektøren dokumenterer og gjennomfører etterkontroller av alle finansielle avtaler inngått av finansforvaltningen. Kommunedirektøren vedtar årlige strategier for finansforvaltningens hovedområder, som tar utgangspunkt i bestemmelsene i finansreglementet. Kommunedirektøren rapporterer status i henhold til finansreglementets bestemmelser til bystyret. Det blir i tillegg utarbeidet månedlige statusrapporter til administrativ bruk. I kraftfondet avholder administrasjonen kvartalsvise møter med TKKs ekspertpanel.

Den samlede vurderingen er at forvaltningen av finansielle aktiva og passiva er gjennomført på en forsvarlig og hensiktsmessig måte, hvor risiko og kontroll blir vektlagt. Kommunedirektøren mener at forvaltningen ikke innebærer vesentlig finansiell risiko for kommunen.

Finansforvaltningen har hatt ett vesentlig avvik i 2021, knyttet til overskridelse av lånerammen til investeringslån. Overskridelsen skyldes feil i håndteringen av refinansiering av tidligere lån og avdragsbetaling. I praksis vil dette si at kommunen har lånt inn for mye penger i løpet av 2021, som vil medføre høyere ubrukte lånemidler i 2022. Overskridelsen vil ikke få negative finansielle konsekvenser for kommunen.

Forvaltningen er ellers gjennomført innenfor finansreglementets rammer for finansiell risiko i 2021.

Påfølgende kapitler redegjør for status på de ulike områdene under finansforvaltningen.

¹ Langsiktige finansielle aktiva er ensbetydende med Trondheim kommunes kraftfond (TKK).

² Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner, fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 18. november 2019.

2 Likviditet

Målet med kommunens likviditetsstyring er at det til enhver tid skal være tilstrekkelige midler til å dekke løpende betalingsforpliktelser. Samtidig er det et mål å oppnå høyest mulig avkastning innenfor gjeldende risikorammer i finansreglementet.

2.1 Likviditetsbeholdning

Gjennomsnittlig samlet likviditet i 2021, det vil si summen av bykassens og kraftfondets likviditet, var rundt 2,1 milliarder - opp fra 1,8 milliarder kroner i 2020. Tilsvarende for bykassen isolert var 1,7 milliarder kroner i 2021, opp fra 1,4 milliard kroner i 2020. Økningen skyldes dels at kommunen har lånt inn mer enn budsjettert til investeringer i 2021. Dette gjør at ubrukte lånemidler blir liggende som likvide midler inntil investeringsutgiftene har tatt igjen etterslepet.

I 2021 har likviditetsplasseringene gitt en høyere renteinntekt enn rentekostnaden på nye innlån. Dette har også ført til at likviditetsvolumet har blitt trukket opp. Per 31.12.2021 var samlet likviditet i bykassen 2 351 millioner kroner, se tabell 2.1.

Tabell 2.1 Fordeling av samlet likviditet per motpart 31.12.2021. Beløp i millioner kroner

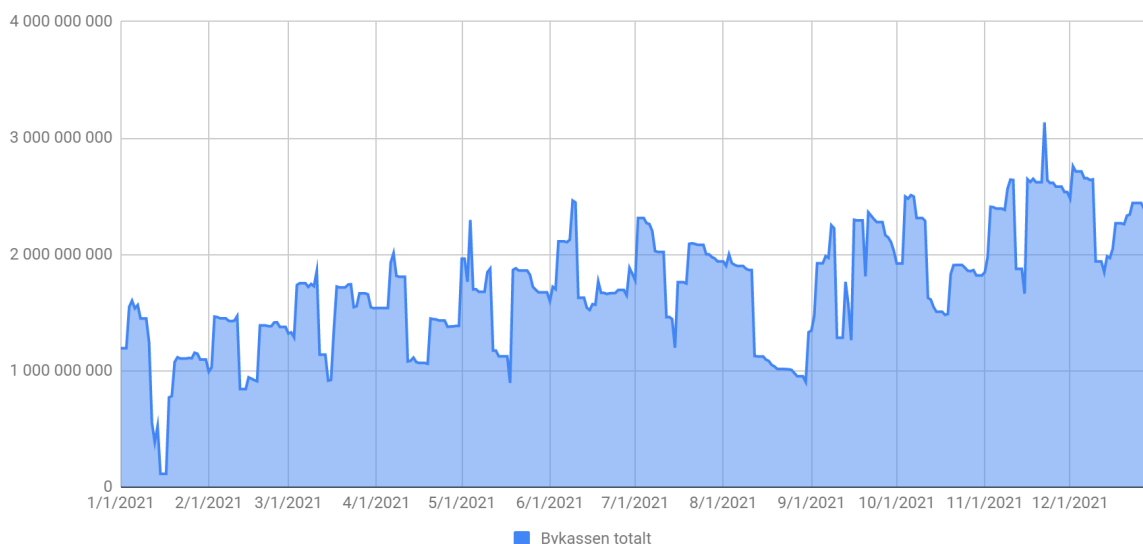
Motpart	Ramme, pr motpart	Faktisk plassering
Hovedbankforbindelse	3 000	2 351
Banker forvaltningskap > 80 mrd kr	1 000	0
Sum		2 351

302 millioner kroner av bykassens likviditet er plassert i tidsinnskudd med 31 dagers rullerende oppsigelse i Sparebank 1 SMN. Dette til en høyere margin enn vanlige bankinnskudd, se tabell 2.2. Bykassen har i en periode hatt overskuddslikviditet, og plasseringene i tidsinnskudd er gjort for å oppnå høyere avkastning. Dette er i tråd med gjeldende finansreglement og vedtatt likviditetsstrategi for 2021.

Tabell 2.2 Fordeling av tidsinnskudd per motpart 31.12.2021. Beløp i millioner kroner

Motpart	Margin over 3M Nibor (i prosent)	Faktisk plassering
Hovedbankforbindelse	0,66%	302
Samlet tidsinnskudd		302

Figur 1.1 viser den daglige beholdningen av bykassens likviditet gjennom året. Laveste beholdning var 114 millioner kroner. Kommunen har i tillegg en trekkrettighet i hovedbank på 500 millioner millioner kroner, dersom summen av bykassens og kraftfondet likviditet ikke er tilstrekkelig.

Figur 1.1 Likviditet bykassen

Gjennom året har det i stor grad blitt tatt opp korte sertifikatlån med rente lavere enn innskuddsrenten. Kommunens netto renteresultat ble dermed positiv påvirket av å holde en høyere likviditetsbeholdning enn budsjettet.

2.2 Avkastning

Bykassens likviditet hadde en avkastning i form av renteinntekter på 20,3 millioner kroner. Fratrasket kostnader gir dette en netto avkastning på 19 millioner kroner. Merinntekten skyldes høyere likviditet enn budsjettet samt høyere gjennomsnittlig rente for 2021 enn hva som ble lagt til grunn i budsjettet. Dette skyldes i hovedsak økt margin hos ny hovedbankforbindelse. Gjennomsnittlig rente på bykassens bankinnskudd i 2021 var 1,03 prosent. Kommunedirektørens oppfatning er at renten på kommunens bankinnskudd er tilfredsstillende og i tråd med det markedet tilbyr.

Tabell 2.3 Avkastning per 31.12.2021. Beløp i millioner kroner

	Beløp
Bokførte mottatte renter	20,3
Kostnader bykassen	-1,3

Samlet avkastning	19,0
Vedtatt budsjett	7,0
Avkastning over revidert budsjett	12,0

2.3 Likviditetsmål

Kommunedirektøren har et mål om at bykassens tilgjengelige likviditet og trekkrettighet, TKKs bankinnskudd og forventede innbetalinger skal dekke forventede utbetalinger de neste 60 dagene, uten behov for låneopptak. Kommunedirektøren vurderer at likviditetsmålet er tilfredsstillende ivaretatt i løpet av 2021.

2.4 Likviditetsprognose/-rapportering

Lønnsutbetalinger, utbetalinger i forbindelse med investeringer, skatteinngang, frie inntekter med mer, gir store svingninger i likviditetsbeholdningen. Likviditetsprognosen skal hensynte alle disse faktorene, og bidra til å gi trygghet for at kommunen har likviditet til å dekke løpende forpliktelser. Likviditetsprognosen har også betydning for planleggingen av tidspunktet for låneopptak.

Det er rutiner for oppfølging, kontroll, månedlig intern rapportering og politisk rapportering av likviditeten. Det er kommunedirektørens vurdering at kommunen har tilstrekkelig kontroll på likviditetsstyringen.

3 Trondheim kommunes kraftfond (TKK)

3.1 Avkastning, disponering av resultatet og realverdi

I 2021 hadde TKK en nominell avkastning på 468,4 millioner kroner, tilsvarende 6,4 prosent. Dette er 254,1 millioner kroner høyere enn den budsjetterte avkastningen. Meravkastningen kan i all hovedsak tilskrives en sterk utvikling i aksjemarkedet. Avkastningen på TKKs forvaltningskapital var 445,1 millioner kroner, tilsvarende 6,7 prosent. TKKs faktiske og budsjettert avkastning for 2021 og avkastning i 2020 fremgår av tabell 3.1.

Tabell 3.1. Avkastning fordelt på investeringer. Beløp i millioner kroner.

Avkastning pr. aktivaklasse	Avkastning 2021		Budsjett for 2021		Avkastning 2020	
	Beløp	Prosent	Beløp	Prosent	Beløp	Prosent
Bankinnskudd	3,9	1,0%	1,6	0,7%	5,5	1,3%
Aksjer	314,7	26,2%	83,4	6,5%	74,5	6,1%
Alternative investeringer	8,6	78,8%	0,0	0,0%	-1,6	-12,7%
Eiendom	4,4	4,4%	5,0	5,0%	4,7	4,7%
Renter, hybrid	13,7	2,2%	18,5	2,5%	19,7	3,6%
Renter, senior flytende	30,3	1,3%	21,0	1,1%	38,5	1,8%
Renter, senior fast	69,5	3,4%	66,2	3,2%	70,6	3,5%
Avkastning forvaltningskapital	445,1	6,7%	195,7	3,1%	211,8	3,2%
TrønderEnergi AS A, utbytte	12,6	2,8%	7,6	1,7%	13,5	3,0%
TrønderEnergi AS C, utbytte	1,2	1,5%	1,4	1,7%	5,4	7,4%
TrønderEnergi AS C, rente	5,4	6,7%	5,4	6,7%	0,0	0,0%
TKP ansvarlig lån	4,2	4,2%	4,2	4,2%	4,2	4,2%
Avkastning samlet kapital	468,4	6,4%	214,3	3,0%	234,9	3,3%
Budsjett	214,3				264,7	
Over budsjett	254,1				-29,8	

Kommentarer til avkastningen:

- Aksjer har realisert og urealisert gevinst på henholdsvis 31,7 og 283,0 millioner kroner. Gevinsten skyldes en sterk utvikling i aksjemarkedene gjennom året.
- Gevinsten i alternative investeringer er urealisert og kan tilskrives en oppskrivning av den underliggende investeringen i private equity-fondet Signord IS (tidligere Viking Venture III)

- Hybride rentepapirers avkastning er rente (utbetalt og påløpt) på 16,0 millioner kroner fratrukket kurstap på 2,3 millioner kroner
- Avkastningen i senior obligasjoner med flytende rente er summen av 28,8 millioner kroner i utbetalt og påløpt rente og 1,5 millioner kroner i kursgevinster
- Avkastningen i renter med fast rente er i sin helhet utbetalt og påløpt rente
- Utbyttet fra TrønderEnergi A- og C-aksje er 4,8 millioner kroner høyere enn budsjettert, noe som kan tilskrives selskapets gode resultat i 2020

Relativ avkastning

Avkastningen i TKKs portefølje målt mot og aksje- og rentereferansene fremgår av tabell 3.2.

Tabell 3.2 Relativ avkastning. Tall i millioner kroner.

Aktivklasse	Beholdning	Avkastn.	Indeks *	Avkastn.	Diff.
KLP Aksje Norge Indeks	400	24,4%	OSEBX	23,4%	1,0%
Odin Norge A	74	27,8%	OSEBX	23,4%	4,4%
Sum norske aksjer	474	24,8%	OSEBX	23,4%	1,4%
KLP Aksje Global Indeks II **	342	25,6%	MSCI ACWI	19,9%	5,7%
KLP Aksje Global Indeks I	156	25,8%	MSCI ACWI	19,9%	5,9%
Nordea Stabile Aksjer Gl. **	196	23,5%	MSCI ACWI	19,9%	3,6%
Skagen Global II	118	35,6%	MSCI ACWI	19,9%	15,7%
Storebrand Gl. MF VS **	101	33,1%	MSCI ACWI	19,9%	13,2%
Forte Strategisk ***	10	4,1%	MSCI ACWI	6,7%	-2,6%
Sum globale aksjer	923	26,9%	MSCI ACWI	19,8%	7,1%
Sum alle aksjer	1 397	26,2%		21,0%	5,2%
Bankinnskudd	349	1,0%	3 mnd NIBOR	0,47%	0,5%

* Indeksen "MSCI ACWI" er ikke valutasikret (er omregnet fra USD til NOK)

** Valutasikret

*** Fondet kjøp 2. juli 2021, referanseindeksen måles fra samme dato

Referanseindeksen for globale aksjer er en USD-basert verdensindeks omregnet til norske kroner, det vil si at indeksen har valutarisiko.

Avkastningen på bankinnskudd måles mot årets gjennomsnitt i referanserenten 3 mnd NIBOR. Avkastningen på obligasjoner har ingen relevant referanseindeks i og med at den rapporterte avkastningen på disse er påvirket av kommunale regnskapsprinsipper.

Disponering av TKKs resultat

TKKs avkastning i 2021 foreslås disponert som det fremgår av tabell 3.3. Disponeringen er i henhold til bystyrets budsjettvedtak og rekkefølgebestemmelsen i TKKs vedtekter.

Tabell 3.3 Disponering av avkastning. Tall i millioner kroner

	Regnskap 31.12.2021	Budsjett
Nominell avkastning TKK (netto finansposter)	468,4	214,3
Driftsutgifter TKK	-3,4	-4,0
Utbytte (avsetning til disposisjonsfond i 2021) for bruk i 2022	-69,5	-69,5
- Til disposisjonsfond (investeringer i 2022)	-66,6	-66,6
- Til kollektivfondet (brukes i 2022)	-1,3	-1,3
- Til kulturfondet (brukes i 2022)	-1,3	-1,3
- Til næringsfondet (brukes i 2022)	-0,3	-0,3
Avsetning til TKKs bufferfond	395,5	140,8

I tråd med vedtak i bystyret (sak 126/18) er avsetningen til kommunens disposisjonsfond i 2021 den samme som budsjettet avsetning i 2021. Avsetningen brukes i 2022, og vil inngå i årsoppgjøret 2022 som overføring fra disposisjonsfondet til kommunens realinvesteringer, kollektivfondet og kulturfondet. Næringsfondet som en del av TKKs forvaltning ble avsluttet i 2021. Det kan derfor legges til grunn at den delen av avsetningen til disposisjonsfondet i 2021 som er øremerket Næringsfondet vil i 2022 bli foreslått avsatt til kommunens realinvesteringer eller til TKKs bufferfond. All avkastning utover avsetning til disposisjonsfondet blir liggende igjen i TKKs bufferfond. Det betyr at avsetning til TKKs bufferfond er residualen som må ta belastningen i år med svak avkastning, og som blir tilført ekstra midler i år med god avkastning.

I 2021 hadde TKK et resultat over budsjett. Avsetningen til TKKs bufferfond blir dermed høyere enn budsjettet, og dermed også - alt annet likt - større enn det som kreves for å opprettholde TKKs realverdi fra året før.

TKKs grunnkapital og bufferfond

Fra og med regnskapsåret 2018 ble summen av grunnkapital, bufferkapital og alle KPI-avsetninger siden opprettelsen i 2002 benevnt TKKs grunnkapital. TKKs grunnkapital hadde etter årsoppgjøret 2017 en verdi på 6.625,6 millioner kroner. I forbindelse med kommunesammenslåing i 2020, og samme års gevinst på salg av fondsobligasjon utstedt av TrønderEnergi AS, fikk TKK en tilførsel på 10,3 millioner kroner. Denne tilførselen anses som en økning av TKKs grunnkapital, slik at denne i dag er 6.635,9 millioner kroner.

Tabell 3.4 viser utviklingen i TKKs nominelle verdi fra og med utgangen av 2017, inklusive de bevegelsene som følger av kostnader og utbytte til kommunen og midler som er tilført TKK utover den tilførselen som følger av årlig avkastning på TKKs investeringer.

Tabell 3.4 TKK nominell verdi fra og med 2018. Tall i millioner kroner

TKK, nominell verdi og uttak / tilførsel		Egenkapital
UB 2017 Grunnkapital	6 625,6	
UB 2017 Bufferfond	0,0	6 625,6
2018 resultatdisponering		
Avkastning	129,0	
Kostnader og utbytte til kommunen	-63,1	
Tilført, årsoppgjøret	101,0	
Rest, avsatt til bufferfond i 2018	166,9	
UB 2018 Grunnkapital	6 625,6	
UB 2018 Bufferfond	166,9	6 792,5
2019 resultatdisponering		
Avkastning	409,8	
Kostnader og utbytte til kommunen	-94,4	
Rest, avsatt til bufferfond i 2019	315,4	
UB 2019 Grunnkapital	6 625,6	
UB 2019 Bufferfond	482,3	7 107,9
2020 resultatdisponering		
Avkastning	234,9	
Kostnader og utbytte til kommunen	-121,8	
Rest, avsatt til bufferfond i 2020	113,1	
Tilført fra Klæbu i 2020, fondsobligasjon TrønderEnergi AS	1,0	
Tilført fra Klæbu i 2020, A-aksjer i TrønderEnergi AS	5,0	
Gev. salg fondsobligasjon i TrønderEnergi AS i 2020	4,3	
UB 2020 Grunnkapital	6 625,6	
UB 2020 tilført Grunnkapital	10,3	
UB 2020 Bufferfond	595,4	7 231,3
2021 resultatdisponering		
Avkastning	468,4	
Kostnader og utbytte til kommunen	-72,7	
Rest, avsatt til bufferfond i 2021	395,7	
UB 2021 Grunnkapital	6 635,9	
UB 2021 Bufferfond*	991,1	7 627,0

Tabell 3.5 viser hvordan TKKs samlede kapital (egenkapitalen) fordeler seg på de underfondene som inngår i TKKs forvaltning. Det følger av Kultur- og Kollektivfondets vedtekter at disse skal tillegges årlig KPI, slik at realverdien opprettholdes. Næringsfondet ble omstrukturert i 2021 og er ikke lenger en del av TKK.

Tabell 3.5 TKK sum egenkapital, fordeling på underfond

Delfond	UB 2020	KPI 2021	UB 2021
Kollektivfondet	139,3	5,3%	146,7
Kulturfondet	137,9	5,3%	145,2
Næringsfondet	35,2		0,0
Kraftfondet	6 918,9		7 335,1
TKK sum egenkapital	7 231,3		7 627,0
herav TKK grunnkapital	6 635,9		6 635,9
herav TKK bufferkapital	595,4		991,1

TKK, faktisk verdi og målsatt realverdi

Det er et mål å opprettholde realverdien av TKKs samlede kapital (grunnkapital og bufferfond). I målingen av målsatt realverdi settes verdien ved utgangen av 2017 til å være summen av opprinnelig grunnkapital og de 10,3 millioner kroner som ble tilført grunnkapitalen i 2020, til sammen 6 635,9 millioner kroner. Målsatt realverdi blir dermed 6 635,9 millioner kroner tillagt den årlige økningen i den offisielle konsumprisindeksen (KPI) fra og med 2018.

Det fremgår av tabell 3.6 at faktisk verdi og målsatt realverdi ved utgangen av 2021 er henholdsvis 7 627,0 og 7 435,4 millioner kroner. Det innebærer at faktisk verdi er nærmere 191 millioner kroner høyere enn det som kreves for å opprettholde realverdien av den nominelle verdien ved utgangen av 2017. Nederste del av tabellen viser realverdiens status fordelt på de tre delfondene. Det vil si delfondenes bokførte verdi ved utgangen av 2017 tillagt den akkumulerte veksten i KPI i årene 2018-2021 (i underkant av 12,1 prosent).

Tabell 3.6 TKK faktisk verdi ift målsatt realverdi

År	Faktisk verdi	KPI	Målsatt realverdi	Merverdi
UB 2017	6 636		6 636	0
UB 2018	6 793	3,5%	6 868	-76
UB 2019	7 108	1,4%	6 964	144
UB 2020	7 231	1,4%	7 062	170
UB 2021	7 627	5,3%	7 436	191

Delfond	Bokført verdi	Målsatt verdi	Bokført verdi	Differanse
	UB 2017	2021	UB 2021	
TKK	6 375	7 145	7 335	191
Kollektivfondet	131	147	147	0
Kulturfondet	130	145	145	0
Sum	6 636	7 436	7 627	191

3.2 Investeringsporteføljens innhold

Tabell 3.7 viser sammensetningen og verdien av TKKs investeringsportefølje UB 2021 og UB 2020.

Tabell 3.7 TKKs forvaltningskapital og samlet kapital (før årsoppgjørdisposisjoner)

TKK beholdning	31.12.2021	Andel	31.12.2020	Andel
Bankinnskudd / likviditet	348,5	5,0%	335,5	5,0%
Aksjer	1 397,4	19,9%	1 341,3	20,1%
Alternative investeringer	19,5	0,3%	11,0	0,2%
Eiendom	100,9	1,4%	100,9	1,5%
Renter, hybrid	800,7	11,4%	488,0	7,3%
Renter, senior flytende	2 225,6	31,6%	2 366,2	35,4%
Renter, senior fast	2 141,0	30,4%	2 041,0	30,5%
Forvaltningskapital	7 033,7	100,0%	6 683,8	100,0%
TrønderEnergi AS, A-aksjer	451,6		451,6	
TrønderEnergi AS, C-aksjer	80,3		80,3	
TKP ansvarlig lån	100,0		100,0	
Samlet kapital	7 665,6		7 315,7	

Aksjer

Ved utgangen av 2021 hadde TKK aksjeinvesteringer på 1 397,4 millioner kroner.

Aksjeinvesteringene er utelukkende i form av aksjefond, og fordelingen fremgår av tabell 3.8.

Tabell 3.8 Aksjeinvesteringer. Tall i millioner kroner

Aksjebeholdning i TKK	Beløp	Andel
KLP Aksje Norge Indeks	400,0	28,6%

Odin Norge A	74,2	5,3%
Sum norske aksjer	474,2	33,9%
KLP Aksje Global Indeks II	341,6	24,4%
KLP Aksje Global Indeks I	155,8	11,2%
Nordea Stabile Aksjer Global	196,0	14,0%
Skagen Global II	117,9	8,4%
Storebrand Gl. Multifaktor Valutasikret	101,4	7,3%
Forte Strategisk B	10,4	0,7%
Sum globale aksjer	923,2	66,1%
Sum alle aksjer	1 397,4	100,0%

Gjennom året ble det netto solgt aksjer for 258 millioner kroner, noe som ga en realisert gevinst på 32 millioner kroner. Salget ble gjort for å rebalansere aksjeandelen.

Det er en overvekt av globale aksjer, noe som etter kommunedirektørens oppfatning er fornuftig med hensyn på diversifisering og risikojustert avkastning. Ved utgangen av 2021 var 69 prosent av den globale aksjeporteføljen sikret i norske kroner.

Alle eksterne forvaltere i TKK legger internasjonalt anerkjente etiske prinsipper til grunn i sin forvaltning, og har bekreftet at forvaltningen samsvarer med TKKs etiske profil. Kommunedirektørens oppfatning er derfor at all ekstern forvaltning har foregått i tråd med TKKs etiske regelverk.

Alternative investeringer

TKKs alternative investeringer er i form av en eierandel i private equity-fondet Signord IS (tidligere Viking Venture III). Eierandelen er verdsatt til 19,5 millioner kroner ved utgangen av 2021. Investeringen ble gjort i 2008. Dette er ikke en del av TKKs investeringsunivers i dag.

Rentebærende investeringer

Sum beholdning av rentebærende investeringer fordelt på ulike instrumenter fremgår av tabell 3.9.

Tabell 3.9 Rentebærende investeringer. Tall i millioner kroner

Rentebærende instrumenter	Beløp	Andel i %
Bankinnskudd	348,5	6,3%
Hybrid (fundsobligasjoner og ansvarlige lån)	800,7	14,5%
Senior, flytende rente	2 225,6	40,3%
Senior, fast rente	2 141,0	38,8%

Sum	5 515,9	100,0%
------------	----------------	---------------

Hybride rentepapirer består av 331 og 470 millioner kroner i henholdsvis fondsobligasjoner og ansvarlige lån.

I senior flytende rente inngår såkalte "Senior non-preferred" for 451 millioner kroner. Dette er papirer som ligger mellom tradisjonelle senior og ansvarlig / fonds når det gjelder kreditors beskyttelse ved en eventuell insolvens hos låntager.

Senior rentepapirer med fast rente er verdsatt til pålydende.

Kredittkvalitet (rating) i rentebærende investeringer

Ratingen på TKKs rentebærende investeringer varierer fra AA- til BBB- og gjennomsnittet ligger i området A- til BBB+. De fleste ratinger i sektorene bank og kraft er offisiell, men i sektoren "andre utstedere" er det typisk annen type uoffisiell kredittvurdering - vanligvis en såkalt credit-score fra en eller flere investeringsbanker. Rentebærende investeringer fordelt på ratingklasser fremgår av tabell 3.10.

Tabell 3.10 Kredittkvalitet (rating) i rentebærende investeringer. Tall i millioner kroner

Ratingklasse	Beløp	Andel i %
AAA	0,0	0%
AA	0,0	0%
AA-	350,0	6%
A+	541,8	10%
A	424,7	8%
A-	957,8	17%
BBB+	1 659,8	30%
BBB	977,3	18%
BBB-	604,6	11%
Sum	5 515,9	100%

Endringer i TKKs anleggsmidler

Det har ikke vært endringer i TKKs anleggsmidler i 2021.

3.3 Finansreglementets investeringsrammer

Allokering aktivklasser

Tabell 3.11 viser allokeringsrammene gitt i finansreglementets punkt 4.2.2 og de faktiske vektene mellom de tre aktivaklassene; aksjer, rentebærende og eiendom. Vektingen måles med basis i TKKs forvaltningskapital ved utgangen av året.

Tabell 3.11 Overordnet aktivaallokering

Aktivaallokering	Ramme	Nøytral	Faktisk
Rentebærende	100%	78%	78%
Aksjer	20%	20%	20%
Eiendom	3%	2%	1%

Rentebærende investeringer - fordeling på sektor og utsteder

Finansreglementets punkt 4.2.4 setter rammer for TKKs eksponering i rentebærende investeringer innenfor angitte sektorer i forhold til forvaltningskapitalen. Som det fremgår av tabell 3.12 var posisjonene innenfor rammene.

Tabell 3.12 Sektorfordeling rentebærende investeringer

Sektor rentebærende	Ramme	Faktisk
Stat / kommune	100,0 %	0,0%
Bank	70,0 %	39,0%
Kraft	30,0 %	17,7%
Andre	30,0 %	21,6%

Finansreglementets punkt 4.2.4 setter også rammer for TKKs eksponering i rentebærende investeringer på en enkelt motpart i forhold til forvaltningskapitalen. Kommunedirektøren fastsetter nærmere kredittrammer for hver enkelt motpart på grunnlag av rating eller annen kredittvurdering. TKKs største eksponeringer mot motparter i de ulike sektorene fremgår av tabell 3.13. Største eksponering ved utgangen av året er i DNB med 11,5 prosent av TKKs forvaltningskapital.

Tabell 3.13 Største eksponering mot enkeltmotpart, fordelt på sektor

Sektor rentebærende	Ramme	Faktisk
Norsk stat	100,0%	0,0%
Fylke / kommune	20,0%	0,0%
Bank og kredittforetak: Forvaltningskapital > 100 mrd	15,0%	7,3%
Bank og kredittforetak: Forvaltningskapital > 10 mrd	5,0%	1,4%
Kraft	10,0%	3,4%
Andre	5,0%	3,9%

Renter hybrid

Øvre ramme for hybride rentepapirer (ansvarlige lån og fondsobligasjoner) er 12 prosent av forvaltningskapitalen, og av dette kan ikke mer enn 8 prosent være fondsobligasjoner. Status ved utgangen av 2021 er en samlet andel på 11,4 prosent, herav 4,7 prosent fondsobligasjoner.

Valuta

TKK har investeringer i utenlandsk valuta uten sikring i norske kroner tilsvarende motverdien av 284 millioner kroner, noe som kan tilskrives den delen av globale aksjeinvesteringer som ikke er valutasikret. I henhold til finansreglementets punkt 4.2.9 kan TKK ha valutaeksponering i aktivklassen aksjer for inntil ti prosent av forvaltningskapitalen - som ved utgangen av året tilsvarer 703 millioner kroner.

3.4 Handelsmotparter

Tabell 3.14 viser hvilke motparter TKK har gjort handel med i 2021. Tabellen viser i hvilken grad motpartene er brukt, målt ved det beløpet som omfattes av kjøp og salg av rentebærende verdipapirer og andeler i aksjefond. Tabellen inkluderer ikke bevegelser på TKKs bankinnskudd.

Tabell 3.14 Fordeling av handel med motparter

Motpart	Andel av totale handler
DNB Markets	29%
KLP Kapitalforvaltning	24%
Sparebank 1 Markets	12%
Nordea Markets	10%
Handelsbanken	7%
Norne Sec	6%
Nordea Asset Management	5%
Swedbank	3%
Danske Markets	2%
Forte Fondsforvaltning	1%

TKKs bankinnskudd er fordelt som det fremgår av tabell 3.15.

Tabell 3.15 Bankinnskudd fordelt på bank

Motpart	Andel
----------------	--------------

Sparebank 1 SMN	71%
RørosBanken	29%

3.5 Finansiell risiko, stresstest

Stresstesten tar utgangspunkt i TKKs faktiske verdier (markedsverdi) ved utgangen av året, uavhengig av kommunale regler for verdsettelse og regnskapsføring. Testen viser tapspotensialet rent finansielt basert på kredittrisiko og bevegelser i finansmarkedene. Dette gir et bilde av det som kan anses som verste mulige utfall hvis kommunen skulle bli tvunget til å avvikle TKK og dermed måtte selge TKKs samlede aktiva under vanskelige markedsforhold.

Ved årsskiftet hadde TKKs forvaltningskapital (omløpsmidlene) en markedsverdi på 7 122 millioner kroner. Rapportert verdi er 7 034 millioner kroner. Det lå med andre ord 88 millioner kroner i merverdier i porteføljen. Merverdier i omløpsmidlene virker som en buffer når det gjelder å beregne det finansielle tapets effekt på kommunens resultatregnskap. TKKs samlede portefølje, det vil si omløpsmidler tillagt anleggsmidler hadde en markedsverdi og rapportert verdi på henholdsvis 7 977 og 7 666 millioner kroner, det vil si merverdier på 311 millioner kroner. Merverdien i anleggsmidlene ligger i sin helhet i aksjene i TrønderEnergi AS.

Stresstesten som benyttes er basert på Finanstilsynets "Stresstest II" for pensjonskasser og livsforsikringselskaper fra 2010. Som det fremgår nedenfor er aksjer stresset med et tap på 20 prosent, noe som gir et potensial for tap på 283 millioner kroner. Eiendom blir belastet med et tap på 12 prosent. Obligasjonsporteføljen blir belastet med renterisiko, det vil si det kursfallet som oppstår ved en oppgang i rentenivået generelt på 1,5 prosentpoeng. Obligasjonsporteføljen blir i tillegg belastet spreadrisiko, det vil si det kursfallet som oppstår ved en generell økning i obligasjoners margin over referanserenten.

Testen forutsetter at aller verste utfall ikke oppstår i alle aktivaklassene samtidig. Summen av tapspotensialet i hver aktivaklasse reduseres derfor med en korrelasjonseffekt.

Tapspotensial, finansielt tap basert på markedsverdier

Tabell 3.16 viser det finansielle tapspotensialet i TKKs forvaltningskapital fordelt på ulike aktiva. Ut fra testens forutsetning kan man konkludere med at største mulige tap i omløpsmidlene er 477 millioner kroner.

Tabell 3.16 Stresstest TKKs omløpsmidler. Tall i millioner kroner

Aktiva	Beholdning	Parameter	Tap
Aksjer og alternative investeringer	1 417	20,0%	283
Eiendom	132	12,0%	16

Renter, renterisiko	5 224	1,5 %-p	113
Renter, spreadrisiko	5 224		186
Valuta	284	12,0%	34
Sum markedsrisiko			632
Fradrag for korrelasjonseffekter			-155
Samlet tapspotensial			477

I en stresstest av TKKs samlede portefølje, det vil si både omløps- og anleggsmidler, er estimatet at største mulige finansielle tap er 632 millioner kroner. Det vil si at det finansielle tapspotensialet øker med 155 millioner kroner når anleggsmidlene inkluderes i testen, noe som i hovedsak skyldes at aksjene i TrønderEnergi AS stresses med et tap på 20 prosent.

Effekt på kommunens resultatregnskap

Tabell 3.17 skisserer konsekvensen for kommunens regnskapsresultat hvis ovennevnte finansielle tap i forvaltningskapitalen skulle bli en realitet. Regnestykket legger TKKs budsjett for 2022 til grunn, det vil si avkastning og kostnader på henholdsvis 253 og 4 millioner kroner. Budsjettert avsetning til kommunens disposisjonsfond (utbytte) og avsetning til TKKs bufferfond (bevaring av realverdi) er henholdsvis 198 og 51 millioner kroner.

Omløpsporteføljens merverdier på 88 millioner kroner reduserer den negative effekten i kommunens resultatregnskap.

Dersom TKK i løpet av året taper 477 millioner kroner av forvaltningskapitalen, gir det et resultat etter driftskostnader på minus 393 millioner kroner, 642 millioner kroner under budsjett - og det gir en tilsvarende svekkelse i kommunens netto driftsresultat.

Lenger ned i resultatregnskapet vil avsetningen på 198 millioner kroner fra TKKs bufferfond til kommunens disposisjonsfond gå som budsjettert, i og med at dette avsettes fra TKKs bufferfond. Denne avsetningen påvirker ikke kommunens mer- eller mindreforbruk, i og med at dette både er en kostnad og en inntekt i kommunens driftsresultat - med netto effekt lik null. I regnskapsmessig forstand er denne avsetningen en flytting av penger innad i kommunens disposisjonsfond. Avsetningen til TKKs bufferfond på 51 millioner kroner, som er en kostnad i regnskapet, faller bort.

Dette betyr at tapet i TKK gir et regnskapsmessig merforbruk på 393 millioner kroner, det vil si TKKs rapporterte nominelle avkastning fratrukket kostnader.

Av tabellen fremgår det også at TKKs realverdi i dette tilfellet faller med 642 millioner kroner, som er summen av TKKs negative resultat på 393 millioner kroner, 198 millioner kroner utbetalt i utbytte og bortfallet av avsetning til TKKs bufferfond på 51 millioner kroner.

Tabell 3.17 Effekt på Trondheim kommunes resultatregnskap. Tall i millioner kroner

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Stresstestens beregnede tapspotensial i TKKs omløpsmidler	-477		
Ikke rapporterte merverdier i TKKs omløpsmidler	88		
TKK rapportert nominell avkastning	-389	253	-642
TKK driftskostnader	-4	-4	0
TKKs netto driftsresultat i regnskapet	-393	249	-642
Avsetning til kommunens disposisjonsfond	-198	-198	0
Avsetning til TKKs bufferfond	0	-51	51
Regnskapsmessig mer- / mindreforbruk	-393	0	-393
Endring TKKs realverdi	-642	0	-642

4 Gjeld

Ved utgangen av 2021 er samlede innlån 20,8 milliarder kroner. Kommunens lån til investeringsformål utgjør 18 milliarder kroner.

Gjennomsnittlig rente på investeringslån økte fra 1,64 prosent til 1,69 prosent i løpet av 2021. Gjennomsnittlig rente for året var 1,59 prosent. Andelen fastrentelån ved utgangen av 2021 er 46,8 prosent.

4.1 Låneporteføljens sammensetning

Innlån

Tabell 4.1 viser sammensetningen av kommunens innlån.

Tabell 4.1 Fordeling av lånegjeld til investeringsformål og videre utlån.

Låneformål	31.12.2021	31.12.2020
Totale innlån	20 765	19 587
- Innlån startlån til videre utlån	2 471	2 086
- Innlån til videre utlån Pirbadet	198	209
- Innlån til videre utlån Helseplattformen	138	64
Lån til investeringsformål	17 958	17 228
Herav:		
Lån tilknyttet VARFS	4 226	3 976
Lån med rentekompensasjon fra staten	904	1 019
Lån tilknyttet utleie av boliger	801	915
Lån med ekstern finansiering	5 931	5 909
Lån som finansieres av bykassen	12 027	11 319

Investeringslån

Lån til investeringsformål er 17 958 millioner kroner, en økning på 730 millioner kroner i løpet av året. Nye låneopptak knyttet til kommunens investeringer i 2021 var på 1 656 millioner kroner. Den reviderte lånerammen for 2021 var på inntil 1224 millioner kroner.

Lån til investeringsformål fordeles mellom lån til eksternt finansierte investeringer på 5 931 millioner kroner, og lån til investeringer som belaster bykassen på 12 027 millioner kroner. Lån til eksterntfinansierte investeringer er knyttet til vann, avløp, renovasjon, feiing og slam (VARFS), lån med rentekompensasjon fra staten og lån som finansierer boliger med husleieinntekt.

Videre utlån – startlån

Startlån er lån til boligformål hvor låntakerne betaler avdrag og renter som skal dekke kommunens innlånskostnader. I 2021 ble det lånt inn 450 millioner kroner, mens det ble lånt ut 465 millioner kroner. Kommunen har per 31.12.2021 samlede innlån på 2 471 millioner kroner og utlån på 2 332 millioner kroner.

Videre utlån – investeringslån

Andre videre utlån er lån til Stiftelsen Trondheim pirbad og Helseplattformen AS. Ved utgangen av året er videre utlån på 328 millioner kroner.

Tabell 4.2 Videre utlån - investeringer. Tall i millioner kroner

Låntaker	31.12.2021	31.12.2020
Stiftelsen Trondheim pirbad, flytende lån	57	69
Stiftelsen Trondheim pirbad, lån med fast rente	133	140
Helseplattformen AS, investering	138	64
Sum utlån	328	273

Lånekilder

Tabell 4.3 viser kommunens lånekilder. Fordelingen er noe endret fra 2020. Spesielt kan man merke seg at Kommunalbanken i mindre grad deltar i markedet for korte lån.

Tabell 4.3. Sammensetning av samlede innlån. Tall i millioner kroner og prosent

Type lån	31.12.2021		31.12.2020	
	Beløp	Prosent	Beløp	Prosent
Husbankens startlån	2 471	11,9%	2 086	10,6%
KLP	3 359	16,2%	2 868	14,6%
Kommunalbanken	7 381	35,5%	6 650	33,9%
Kommunalbanken (korte lån)	650	3,1%	1 914	9,8%
Obligasjonslån	5 500	26,5%	6 000	30,6%
Sertifikatlån	1 404	6,8%	70	0,4%
Sum innlån	20 765	100,0%	19 587	100,0%

Per 31. desember 2021 har kommunen seks kortsiktige lån på til sammen 2 054 millioner kroner, inkludert lån til videreutlån. Dette er en svak økning fra 2020 med rundt 70 millioner.

Utvikling i samlede innlån

Tabell 4.4 viser samlede innlån de siste fem årene.

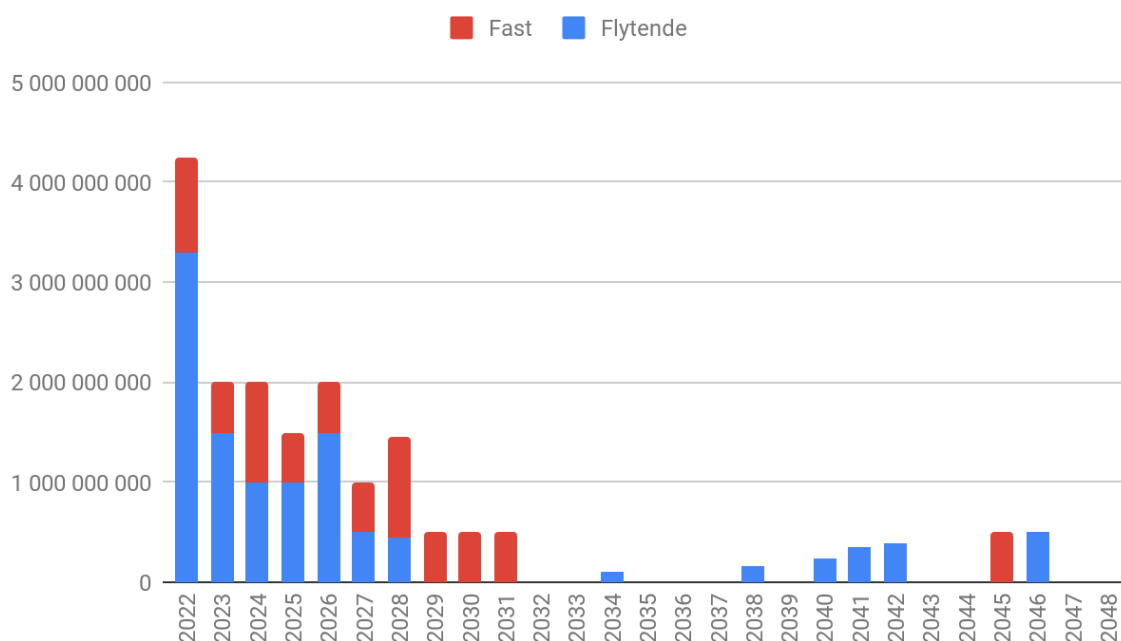
Låneformål	2017	2018	2019	2020	2021
Lån til investeringsformål	14 241	14 682	15 969	17 228	17 958
Videre utlån - startlån	1 477	1 615	1 792	2 086	2 471
Videre utlån - investeringslån	240	229	240	273	336
Sum innlån	15 958	16 526	18 001	19 587	20 765

Kommunens innlån økte med snau 1,2 milliarder i 2021. Investeringslån økte med 730 millioner kroner, videre utlån til startlån økte med 385 millioner kroner mens innlån til andre videre utlån er økt med 63 millioner kroner.

Låneforfall og renteregulering

Figur 4.1 viser årlige forfall på kommunens lån. I perioden 2023 - 2028 er det årlige forfall på mellom 1 000 og 2 000 millioner kroner. Bruk av sertifikatlån gjør at forfall i 2022 er høyere enn andre år, på 4 250 millioner kroner. Låneforfallene fordeles ellers så jevnt som mulig.

Låneforfall

Note: Fastrentelånet med forfall i 2045 har utløp av fastrenteavtale i 2025.

Figur 4.1 Låneforfall per år 2021-2046.

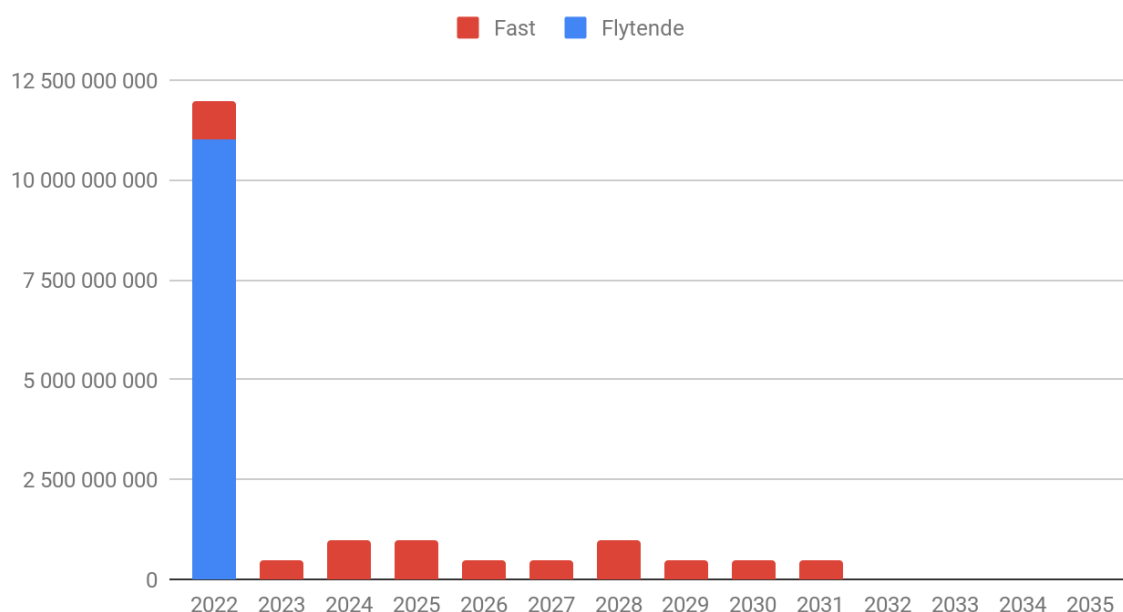
Som figuren viser, er det høyere låneforfall de første fem årene enn senere i perioden. Dette skyldes at etterspørselen etter flytende lån i obligasjonsmarkedet er sterkt avtakende på

løpetider lengre enn fem år.

Kommunen har lån med 20-25 års løpetid som bidrar til god spredning på låneforfallene i porteføljen. Dette er lange lån i Kommunalbanken og KLP.

Figur 4.2 viser at lån for i underkant av 12 milliarder kroner rentereguleres i 2022. Av dette er 11 milliarder kroner lån med flytende rente og det resterende er lån som har fastrenteforfall i 2022. De røde søylene viser når lån med fast rente har renteregulering. Årlige rentereguleringer ligger mellom 500 og 1 000 millioner kroner. Det tas hensyn til denne profilen når nye fastrentelån tas opp.

Renteregulering

Figur 4.2 Rentereguleringer fordelt per år 2021-2034

4.2 Rentebetingelser og rentebinding

Gjennomsnittlig rente på investeringslån i 2021 var 1,59 prosent, 1,64 prosent ved inngangen til året og 1,69 prosent ved utgangen av året. Nye fastrentelån har gitt en reduksjon i gjennomsnittlig fastrente med 0,16 prosent, mens de flytende rentene er opp fra 0,76 til 1,08 prosent.

Tabell 4.5 Gjennomsnittlig rente. Prosent

	31.12.2021	31.12.2020
Lån med fast rente	2,66%	2,82%
Lån med flytende rente	1,08%	0,76%
Alle lån til investeringsformål	1,69%	1,64%

Rentebinding og renteeksponering investeringslån

Ved vurdering av netto renteeksponering i kommunens investeringslån, må det tas hensyn til at en del av lånene genererer både kostnader og inntekter, som varierer med rentenivået. Dette gjelder først og fremst lån knyttet til VARFS-området og lån som gir rentekompensasjon fra staten. De renteavhengige inntektene varierer med henholdsvis rullerende fem-års swaprente og Husbankens flytende rente. De to områdene utgjør ved årsskiftet et lånevolum på 5 129 millioner kroner. Det tilsier at et tilsvarende volum av investeringslånene bør ha en rentekostnad som i størst mulig grad svinger i takt med renteinntekten fra disse områdene. Kommunedirektøren velger å ta opp disse lånene til flytende rente. På den måten reduseres kommunens renterisiko. Investeringslån med renterisiko reduseres da til 12 828 millioner kroner.

Investeringslån med fastrente lenger enn ett år er samlet på 6 000 millioner kroner. Dette gir en fastrenteandel på 46,8 prosent.

Tabell 4.6 og tabell 4.7 beskriver hvordan fastrenteandelen beregnes.

Tabell 4.6 Lån hvor rentebinding skal vurderes. Tall i millioner

Lånetype	31.12.2021
Lån til investeringsformål	17 958
- Lån til VARFS-formål	4 226
- Lån med rentekompensasjon fra staten	904
Lån hvor rentebinding skal vurderes	12 828

Tabell 4.7 Beregning av fastrenteandel. Tall i millioner

	31.12.2021
Lån hvor rentebinding skal vurderes	12 828
Lån med fastrente lenger enn ett år	6 000
Fastrenteandel	46,8%

Det er relevant å vurdere hvor utsatt kommunens samlede økonomi er for en endring i det generelle rentenivået. Da må det tas hensyn til renteinntekter i bykassens likviditet og i TKKs plasseringer med flytende rente. Her varierer volumet, men ved årsskiftet utgjorde dette plasseringer for 5 728 millioner kroner. Lån med flytende rente utgjorde på samme tidspunkt 6 999 millioner kroner. Det vil si at kommunen har netto eksponering mot flytende rente på 1 272 millioner kroner. En økning i markedsrenten på ett prosentpoeng ville dermed gi en årlig kostnadsøkning for kommunen på snaut 12,7 millioner kroner, noe som etter kommunaldirektørens vurdering er en håndterbar renterisiko.

Kommunens samlede renterisiko er beregnet uten at det tas hensyn til den effekten en eventuell renteøkning har på kommunens husleieinntekter og pensjonskostnader. Husleieinntektene øker gradvis over tre år når rentenivået øker. Forventet avkastning på pensjonskassens midler øker også når renten øker, noe som igjen reduserer kommunens pensjonskostnader. Motsatt vil et rentefall gi reduserte rentekostnader på lån, reduserte inntekter fra renteavhengige områder og en forventning om økte kostnader til pensjon.

Rentederivater

Det løper to rentebytteavtaler knyttet til låneporteføljen. Den ene avtalen er knyttet opp mot et spesifikt lån på 400 millioner kroner, slik at kommunen netto betaler fast rente på dette lånet. Den andre avtalen kommer fra sammenslåingen med Klæbu, og er ikke tilknyttet et bestemt lån. Begge avtalene utløper i 2022.

Tabell 4.8 Oversikt derivatavtaler og tilknyttede lån. Tall i millioner kroner

Rentebytteavtaler					Lån		
Avtalenummer	Volum	Start	Forfall	Fastrente	Lånummer	Beløp	Margin
30890590-FO7130V	400	25.06.2015	25.06.2022	3,65%	20120346	400	0,70%
DB4450588	50	20.06.2013	20.06.2022	3,65%			

4.3 Kapitalkostnader

Lån til investeringsformål

Kapitalkostnadene er summen av betalte renter og avdrag. Tabell 4.9 viser utviklingen i disse kostnadene de fem siste årene.

Regnskapsførte avdrag på investeringslån er 927 millioner kroner i 2021, dette som budsjettert. Kommunedirektøren budsjetterte med ordinære avdrag på 593 millioner kroner, som tilsvarer en gjennomsnittlig avdragstid på 29 år, og i tillegg øvrige avdrag på 334 millioner kroner. Betalte avdrag på 927 millioner kroner innebærer en gjennomsnittlig nedbetalingstid på 18,6 år.

Rentekostnadene ble 282 millioner kroner. Budsjetterte rentekostnader var 291 millioner kroner. Avviket på 9 millioner kroner skyldes lavere gjennomsnittlig rente enn budsjettert.

Tabell 4.9 Kapitalutgifter knyttet til investeringslån. Tall i millioner

	2017	2018	2019	2020	2021
Renter	326	326	372	340	282
Avdrag	468	562	714	796	927
Sum kapitalutgifter	794	888	1 085	1 136	1 209

Minimumsavdrag

Investeringslån skal avdras årlig, og avdragene skal minst tilsvare størrelsen på kommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for kommunens grad av lånefinansiering av avskrivbare anleggsmidler ved regnskapsårets begynnelse (Kommuneloven, § 14-18).

Avdrag på lånegjeld til investeringsformål - minimumsavdrag:

Beregningsforutsetninger for minimumsavdrag (bokførte verdier mill kr)	
Langsiktig gjeld, investeringer	17 228
Årets avskrivninger	902
Avskrivbare anleggsmidler	26 192

Beregning av minimumsavdrag

Årets avskrivninger * (Gjeld investeringslån / avskrivbare anleggsmidler)

Beregnet minimumsavdrag	593
Vektet levetid	29,04
Gjennomsnittlig avskrivning %	3,4%

Betalte avdrag	927
----------------	-----

Tallene gir en vektet levetid på avskrivbare anleggsmidler på **29 år** ($26192/902 = 29$).

Beregnet minimumsavdraget gir samme beregnede avdragstid på 29 år for investeringslån ($17228/593 = 29$), slik at eiendeler og gjeld reduseres i samme forhold etter forutsetningene.

Tabell 4.10 Minimumsavdrag målt mot faktisk avdragsbetaling - historikk. Tall i millioner

År	Beregnet minsteavdrag	Faktisk betalt avdrag	Betalt avdrag ut over minsteavdrag
2019	471	714	243
2020	589	796	207
2021	593	927	334

Bakgrunnen for de betydelige avdragsbetalingene ut over beregnet minsteavdrag, er kommunens vedtatte handlingsregel for kapitalutgifter. Denne sier at renter og avdrag skal utgjøre 8% av frie disponible inntekter. Ved et lavt rentenivå gjør dette at de øvrige avdragsbetalingene blir relativt store.

Startlånsordningen

Kapitalutgiftene til startlån fremgår av tabell 4.11. Låntakerne betaler renter og avdrag som kommunen benytter til å betjene innlånene knyttet til ordningen.

I 2021 var rentekostnaden for kommunen 27 millioner kroner, mens renteinntekten var 39,8 millioner kroner. Avviket skyldes delvis at låntakerne betaler en margin på 0,25 prosentpoeng til dekning av kommunens administrasjonskostnader med ordningen, men også at det gjennom året har vært til dels større fastrenteandel på utlån enn innlån.

Betalte avdrag var 65 millioner kroner, mens mottatte avdrag var 196 millioner kroner. Differansen skyldes hovedsakelig innbetaling av ekstraordinære avdrag fra låntagere, og disse midlene lånes ut til nye låntagere på et senere tidspunkt.

Tabell 4.11 Kapitalutgifter startlån. Tall i millioner

	2017	2018	2019	2020	2021
Renter	27	26	32	40	27
Avdrag	172	162	123	114	65
Sum kapitalutgifter	199	188	154	154	92

Videre utlån, investeringslån

Renteutgiftene knyttet til videre utlån var 3,7 millioner kroner, mot budsjettert 4,1 millioner kroner. Renteinntekten var 4,3 millioner kroner, mot budsjettert 4,3 millioner kroner.

Mottatte avdrag var 18,6 millioner kroner, og betalte avdrag var 11,3 millioner kroner. Differansen er avsatt på bundet investeringsfond for å betales ned i 2022.

4.4 Status i henhold til krav i finansreglementet

Kommunedirektøren mener at gjeldsforvaltningen utøves i henhold til kravene i finansreglementet.

I finansreglementet er det definert krav om minimum rentebinding på en tredjedel av netto lånegjeld. Netto lånegjeld defineres som kommunens gjeld til investeringsformål, fratrukket VARFS-lån og lån med rentekompensasjon fra staten. Andelen lån med fast rente er ved årsskiftet 47 prosent. Finansreglementets krav om minimum 33 prosent fastrente er dermed oppfylt.

Hvert enkelt lån skal ikke utgjøre mer enn ti prosent av alle investeringslån. På finansieringstidspunktet er hovedsakelig hvert enkelt lån normalt 500 millioner kroner. Største enkeltlån er 650 millioner kroner, som utgjør 3,6 prosent av investeringslånene. Finansreglementets krav er dermed oppfylt.

Lån med hovedstolsforfall innen ett enkelt kalenderår skal maksimalt utgjøre 30 prosent av investeringslånene. Ved utgangen av 2021 er det forfall for 4 250 millioner kroner de neste 12 måneder. Dette utgjør 23,7 prosent av alle investeringslån, og finansreglementets krav er oppfylt. Det er god spredning på låneforfall, slik figur 4.1 viser. Refinansieringsrisikoen i porteføljen anses derfor som moderat.

Tabell 4.12. Rapportering i henhold til finansreglementet.

Finansreglementets bestemmelser	Krav	Status	Avvik
Rentebindingsandel	Minimum 1/3 av netto rentebærende gjeld	47%	Nei
Refinansieringsandel ett år fram i tid	Maksimum 30 prosent av låneporteføljen	24%	Nei
Størrelse på største innlån	Maksimum 10 prosent av låneporteføljen	3,7%	Nei
Bruk av derivater	Kun anvendelse på underliggende gjeld	Ja*	Nei*
Låneforfall	Jevn forfallsstruktur	Ja	Nei
Lån	Kan kun ta opp lån i norske kroner	Ja	Nei

*Den ene rentebytteavtalen som Trondheim kommune overtok gjennom sammenslåingen med Klæbu er ikke knyttet til noe underliggende lån, men utløper i juni 2022.

4.5 Utviklingen i rentemarkedet

Figur 4.3 viser utviklingen for 2021 i flytende rente (tre måneders nibor i svart) og ti års fastrente (i rødt). Fra historisk sett veldig lave renter ved inngangen til 2021 gikk de lange rentene opp mens de korte gikk ned. Mot sommeren nærmet de korte og lange rentene seg igjen, før begge økte frem mot slutten av året. Dette gjør at gjennomsnittlig rente for kommunens investeringslån for året som helhet er lavere enn renten både ved inngangen og utgangen av året.

Figur 4.3 Utvikling i markedsrenter fra 1.1.2021 til 31.12.2021

